

Hans Christian Andersen

**BRZYDKIE
KACZAŃTKO**

Hans Christian Andersen
**BRZYDKIE
KACZAŃKO**

adaptacja: Władimir Sinakiewicz
przekład: Maciej K. Tondera

spektakl dla dzieci młodszych
premiera: 27 maja 2001 r.

Reżyseria:
KAJA TONDERA

Scenografia:
WASYL WYCHODZEWSKIJ

Muzyka:
ANTONI MLECZKO

Asystent reżysera:
Marek Dindorf

Lalki i dekoracje wykonały pracownice Teatru
„Maska” w Rzeszowie.

O b s a d a :

Karol (Brzydkie Kaczątko)
• **EWA REYMANN**

Mama Kaczka, Kura, Gęś
• **DANUTA BASKA**

Ciocia Kaczka, Kura, Gęś, Kaczątko
• **ALEKSANDRA ZAWALSKA**

Hiszpanka, Kura, Kaczątko,
Klara (Łabędzica),
• **KATARZYNA KUDEREWSKA**

Indyk, Kaczątko
• **MAREK DINDORF**

Kogut, Kaczątko
• **MIROSLAW KOTOWICZ**

Inspicjentka: **Ilona Gabriel**
Światło i dźwięk: **Jacek Ornowski**
Obsługa sceny: **Jan Gondzik, Marek Krężel**

**ŚLĄSKI TEATR LALKI
I AKTORA „ATENEUM”**
40-012 Katowice, ul. Św. Jana 10
telefony: 253-82-21, 253-82-22 (centrala)
253-77-79 (kasa biletowa)
tel./fax 253-79-26 (organizacja widowni)
Scena „Capitol”, ul. Gen. Hallera 71
tel. 256-61-32
e-mail: ateneum@kki.net.pl
<http://www.ateneum.art.pl>

*Serwis internetowy Teatru jest sponsorowany
przez Internetową Agencję Reklamy W3*

Dyrektor:
JAROSŁAW CZYPCZAR

Z-ca dyrektora ds. administracyjnych:
KRYSTYNA KAJDAN

Kierownik literacki:
RENATA CHUDECKA

Kierownik muzyczny:
DOROTA DAKSZEWICZ

Kierownik techniczny:
JACEK GAWROŃSKI

Pracownia plastyczna:
KRZYSZTOF WIECZOREK (kierownik),
HELENA JĘDYKIEWICZ,
JADWIGA KOTLARZ-SIREK,
EWA SUCHY, **BARBARA SZYLING**,
PIOTR OLESIŃSKI, **STANISŁAW PODRAZA**

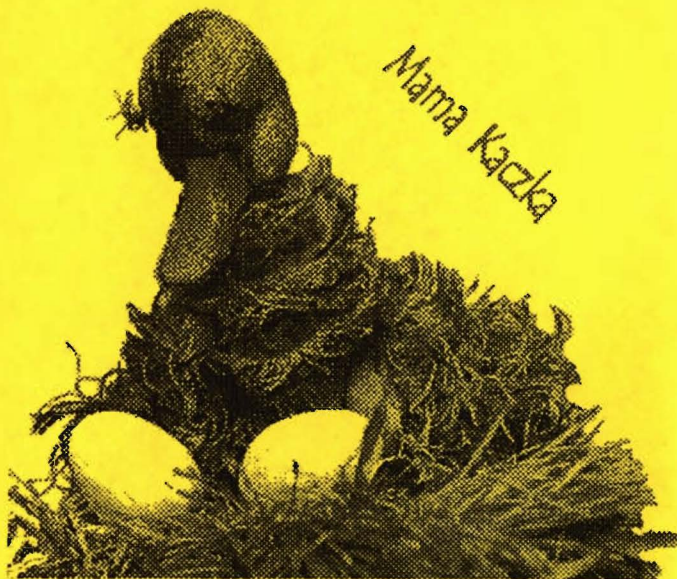
Kierownik działu organizacji widowisk:
LODA KORCZYŃSKA

Dział reklamy:
ZBIGNIEW MĘDRAŁA

W programie wykorzystano zdjęcia Anny Rokity
i Waldemara Jamy oraz fragment baśni *Brzydkie kaczątko*.
Opracowanie programu: **Renata Chudecka**
Skład komputerowy: **Zbigniew Mędrała**
Sezon 2000/2001, program nr 4

ŁABĘDZIE GNIAZDO - DANIA

„Pomiędzy Bałtykiem a Morzem Północnym leży starodawne gniazdo łabędzie, które nazwano Danią; rodziły się tam i rodzą łabędzie, których imiona nigdy nie zaginą”.

Te słowa Hansa Christiana Andersena, zaczerpnięte z *Łabędziego gniazda*, znalazły potwierdzenie zwłaszcza w XIX stuleciu, które za sprawą kilku wybitnych postaci przyniosło Danii rozkwit wielu dziedzin kultury narodowej. Bertel Thorvaldsen, Søren Kierkegaard i Hans Christian Andersen to trzech twórcy tego „złotego okresu”, cieszący się do dziś nieprzebrzmiałą sławą.

Ich drogi życiowe stanowią żywą ilustrację baśni o brzydkim kaczątku. Thorvaldsen, urodzony w rodzinie islandzkiego cieśli, pozostawił dowody swego rzeźbiarskiego talentu w licznych miastach Europy, również w Warszawie. Gdy wielu filozofów uczyło się duńskiego jedynie po to, by móc w oryginale czytać dzieła Kierkegarda, z pewnością tylko nieliczni z nich wiedzieli, że (...) był synem jutlandzkiego pastucha.

„Brzydkim kaczątkiem” był także Andersen, największy duński pisarz, który

przyszedł na świat w Odense, w ubogim domu praczki i szewca. Na szczęście, jako kilkunastoletni chłopak znalazł opiekunów, którzy umożliwili mu naukę i nie pozwolili umrzeć z głodu. Dużo jednak minęło czasu, zanim dostrzeżono w nim „łabędzia”. Andersen długo błądził po omacku, próbując swych sił jako tancerz, śpiewak, dramaturg, poeta. Dopiero gdy Hosi, jak nazywają go Duńczycy, przeniósł się w krainę wspomnień ze swego smutnego dzieciństwa, odnalazł na nowo świat marzeń, wyczarowany kiedyś przez jego babkę, dobrą muzę dziecięcych lat. To ona opowiadała mu piękne i dziwne baśnie, w których wnuk zawarł potem swoją samotność, zjadliwą satyrę społeczną, ale także wiarę w ludzi.

Dziś, gdy *Baśnie* Andersena pod względem liczby przekładów i nakładów ustępują chyba tylko Biblii, aż trudno uwierzyć, że kopenhaska prasa pisała kiedyś o nim jako „sławnym za granicą orangutanie”. Ale po latach Hosi doczekał się upragnionego uznania także w rodzinnym kraju: jego pierś zdobiły ordery, bywał gościem na królewskim i książęcych dworach. Najcenniejszy jednak był dla niego tytuł honorowego obywatela Odense, który otrzymał w 1867 roku. Parterowa chatka Andersenów stała się u schyłku minionego stulecia nie tylko muzeum, ale i najświętszym miejscem Danii. Dziś zamożne miasto Odense jest wręcz całe miejscem pamięci Hansa Christiana Andersena. Nawet na ulicach nie brak drobnych elementów nawiązujących do słynnych baśni. Na przykład znane z *Krzysiwa* drewniane psy strzegą tam miejscowych knajpek.

Liczne przejawy kultu tego pisarza znaleźć można także w Kopenhadze, w której mieszkał niemal dziesięć lat pod koniec życia. Rodacy wystawili mu w stolicy pomniki. Najbardziej znany znajduje się przed ratuszem, ale są jeszcze dwa inne. Autorem jednego z nich jest polski rzeźbiarz Adolf Ryszka. Warto też obejrzeć stary i nie pozbawiony uroku dom przy Nyhavn,

gdzie Hosi mieszkał już jako ceniony pisarz, oraz napić się kawy w Conditori H.C. Andersen.

Z kopenhaskiego pomnika pisarz spogląda na wszystkich z góry, pozował bowiem do niego, gdy był już słynnym „łabędziem”. Każdy jednak, kto uważnie przeczyta jego baśnie, domyśli się, jak wiele ciosów i razów doznał w życiu ten niezbyt urodziwy mężczyzna.

Elżbieta Sadowska

Artykuł zamieszczony w „Magazynie Plus GSM” nr 26, marzec 2000, s.22-23.

„Nie zaszkodziło to nic łabędziowi, że urodził się na podwórzu wśród kaczek, skoro wykluł się z łabędziego jaja. Jakże czuł się szczęśliwy po tych wszystkich cierpieniach i przeciwnościach losu, dopiero teraz potrafił docenić swoje szczęście. A duże łabędzie pływały naokoło niego i gładziły go dziobami. (...) poczuł się zmieszany z radości; schował głowę pod skrzydła i sam nie wiedział, co się z nim dzieje; był zbyt szczęśliwy, ale wcale nie dumny, gdyż dobre serce nie bywa nigdy pyszne; myślał o tym, jak go prześladowano i wyszydzano, i słuchał jak wszyscy teraz mówili, że jest najpiękniejszym ze wszystkich pięknych ptaków. (...)

– Nawet nie marzyłem o takim szczęściu wówczas, kiedy byłem tylko brzydkim kaczętkiem! ”

Te słowa kończące baśń Andersena stały się w Danii przysłowiem.

Z TEATRALNEGO DZIENNIKA 2000/2001

• 23 lutego odbyło się 200. przedstawienie sztuki Jiřego Středy *O Czerwonym Kapturku i Księżniczce na ziarnku grochu*. Natomiast w miesiąc później, 20 marca, po raz 100. zagrany został spektakl *O makowej wojnie, wilku i koźlętach* Ewy Szelburg – Zarembiny i A. Abego. Obie pozycje wyreżyserował Marek Wit.

• W tym sezonie „Ateneum” wystąpiło na pięciu festiwalach. *Kot w butach* Bogumiła Pasternaka i Jana Brzechwy pokazał się na I Świętokrzyskim Festiwalu Teatrów Lalkowych „Brzechwa i inni” w Kielcach (19 października). *Pinokio* Carla Collodiego wziął udział w IV Olsztyńskim Tygodniu Teatrów Lalkowych (8 listopada) i w VII edycji Dziecięcych Spotkań Teatralnych w Gliwicach (12 marca). Z kolei *Śpiącą Królową* Renaty Chudeckiej i Petra Nosálka oglądano podczas I Przeglądu Teatrów Lalki i Aktora „Dziecięca Kraina Wrażliwości” w Częstochowie (16 listopada) oraz II Bajowych Spotkań Teatrów Lalek „Mity, legendy i baśnie” w Warszawie (15 maja).

• 7 maja na scenie „Ateneum” odbył się II Konkurs Pięknego Słowa, zorganizowany z myślą o najmłodszych miłośnikach sztuki recytacji. Wzięło w nim udział 23 dzieci, prezentując utwory poetyckie, fragmenty prozy i dialogi sceniczne. Dwie równorzędne nagrody I otrzymały: Aleksandra Posielężna z katowickiego Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 7 i Barbara Zachnik z Miejskiego Domu Kultury nr 2 w Tamowskich Górach; II nagroda przypadła w udziale Joannie Orzeł ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Imielinie, natomiast dwie równorzędne nagrody III odebrały uczennice wspomnianego wyżej ZSO nr 7, Małgorzata Kokkinopoulos oraz Anna Stachurka. Wyróżnienie za dialog sceniczny jury przyznało Dorocie Piel i Pawłowi Klicy z MDK nr 1 w Tamowskich Górach. Serdecznie gratulujemy !

ŚLĄSKI TEATR LALKI I AKTORA
ATENEUM
W KATOWICACH